

OBČINA ORMOŽ
URAD ŽUPANA

Številka: 030-1/2016 01\80
Datum: 26.02.2016

URAD PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE
ERJAVČEVA 17
1000 LJUBLJANA

URAD PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE	
Šifra:	003-00-1/16-15
Prejeto:	29-02-2016
Fr. loge	Vrednotnica:
Signirni znak:	12
V veonost:	7 2, 13, 30

Prispevek v zvezi s povabilom predsednika vlade g. Boruta Pahorja na Brdo pri Kranju dne 02.02.2016

Da bi lahko odgovorili na vprašanja o strateškem razvoju lokalne samouprave v bodoče, bi po mojem prepričanju potrebovali neko primerjalno analizo med stanjem pred uvedbo lokalne samouprave in stanjem danes. Vemo namreč, da so mnogi bili ob uvedbi lokalne samouprave skeptični in da so mnogi skeptični še danes. Te primerjalne analize sicer nimamo na državni ravni, lahko pa primerjamo razvoj v posameznih občinah ali tudi širše po regijah nekoč in danes, torej po nekaj več kot 20 letih delovanja sedanje ureditve lokalne samouprave.

Ker je stanje razvitosti po posameznih občinah zelo različno, ne more biti enoznačnega odgovora, kako v prihodnje urediti sistem lokalne samouprave.

A nekaj je gotovo. Občine potrebujemo večjo avtonomijo, ne samo finančno, ampak tudi siceršnje, ko gre za odločitve na lokalni ravni predvsem v zvezi z ravnanjem v prostoru. Občine potrebujemo manj centralizirano in velikokrat samo sebi namenjeno državno birokratsko ureditev.

Če spregovorim o ormoškem področju, lahko rečem da gre za 3 občine, ki obsegajo 210 km² in imajo okrog 17.000 prebivalcev. Ti ljudje potrebujejo za svoj obstoj na omenjenem teritoriju okrog 500 km lokalnih cest in okrog 520 km vodovodnih cevi, če izpostavim samo ti dve, za življenje potrebni dobrini. Seveda je še vrsta drugih potreb, a poleg vrtca, nam ti dve omenjeni nalogi v finančnem smislu pomenita največje izdatke.

Tisto kar želim še posebej izpostaviti za našo skupno prihodnost, pa je vprašanje, kako zagotoviti vsaj približno tak enakomeren policentričen razvoj, da bo tudi naše področje ob Hrvaški meji - 43 km, ki je trenutno zagrajeno z bodečo žico, ostalo poseljeno in da bo tudi v prihodnje tukaj obstal slovenski narod. Torej, da bodo rob države naseljevali ljudje. Nekoč v času turških vpadov so na mejna področja v skrbi poselitve naseljevali tuje ljudi, pri nas v Sloveniji - Uskoke. Sedaj je čas drugačen in našo državo »varuje« Nato. Toda še vedno so ljudje ob meji kot poselitveni dejavnik najpomembnejši. Drugi velik razlog poseljenosti

Ptujska cesta 6, 2270 Ormož

Telefon (02) 741 53 00, telefaks (02) 741 53 31, www.ormoz.si, e-pošta obcina.ormoz@ormoz.si

Identifikacijska št. za DDV: SI 29924464, MŠ: 5883687, TRR: 01287 - 0100018046

podeželja pa je potreba po obdelani kmetijski zemlji. Območje SV Slovenije in tako tudi ormoško področje je namreč še vedno izrazito kmetijsko. Kje bomo, če ne na SV države pridelali dovolj hrane za 2 milijona Slovencev.

Postavlja se torej vprašanje, kaj bomo kot država naredili, da bo ta maloštevilni narod poseljeval podeželska, demografsko ogrožena področja. Zdi se, da smo v bivšem sistemu, ko je razvoj narekovala samo ena stranka, to uspeli, danes, ko razvoj diktira kapital in o razvoju odločajo demokrati, pa v Sloveniji to ni več mogoče, pa čeprav samo malo preko meje v Avstriji in Italiji, pa tudi Hrvaški, kljub istemu članstvu v EU, temu ni tako.

Upravna enota Ormož, podobno je na širšem območju SV Slovenije, je iz 69,1 % povprečja bruto dodane vrednosti na zaposlenega v letu 2006 v RS prišla na 61,8% v letu 2014 (trenutno je v Podravju 82% - SURS, november 2015). Temu primerne so tudi plače, ki dosegajo le 76,5% povprečja v RS v letu 2014. Pri nas se glede na povprečje v državi stanje na tem področju torej poslabšuje. Vsi skupaj ustvarimo le 0,6% BDP v državi. Tvegati bi si izreči trditev, da vsa naša trgovina, ki je v vsaki državi poleg bank najbolj dobičkonosna, ne ustvari toliko prometa kot morda trgovska hiša Maximarket v Ljubljani.

Število prebivalcev na našem področju se manjša. V 13 letih se je zmanjšalo na področju UE Ormož za 1000 ljudi. V občini Ormož v 7 letih, od leta 2008 s 13.113 občanov na 12.399 v letu 2015. Zaradi izseljevanja mladih se povečuje starost prebivalstva – demografska slika je torej slaba. Indeks staranja se je v razdobju 2004 iz 100,2 povečal na 137,6 v letu 2015. Torej se izrazito manjša število otrok in povečuje se število starejših od 65 let.

Naravni prirast je konstantno zadnjih nekaj let v UE Ormož negativen. V letu 2015 je bil po statističnih podatkih -2.5.

Kot kmetijsko področje bi naj po državnih strategijah prispevali k prehranski samopreskrbi. Ta je zelo pomembna, še zlasti ob eventualnem večjem konfliktu, ki bi ob migrantski krizi lahko nastal. Tudi večja motnja v preskrbi z nafto, bi lahko zelo prizadela poleg ostalega tudi kmetijski sektor. Slovenija bi lahko bila čez noč izpostavljena vprašanju motene preskrbe z živili, če ne bo v večji meri skrbela za samozadostnost. Na to bi morali pogosteje misliti, če so hočemo dolgoročno izogniti negativnim presenečenjem. Čas, ko so nekateri evropski narodi stradali, ni tako daleč nazaj. V letu 2015 so kmetje v UE Ormož predstavljali 13,6% delovno aktivnega prebivalstva, kar je 4,5 krat večji delež kot znaša povprečje v RS. Od leta 2000 (6715 GVŽ) do leta 2010 (5281 GVŽ) pa se je stalež GVŽ, kljub kmetijskim subvencijam, ali pa še bolj verjetno prav zaradi njih, zmanjšal. Na našem področju za 11 %. To so zadnji razpoložljivi podatki, čeprav statistika pravi, da se kmetijska proizvodnja v državi rahlo povečuje.

Trenutno je na ormoškem področju 1231 oseb prijavljenih kot brezposelnih oz. 13.1 % je stopnja brezposelnosti. Številni prebivalci si iščejo delo v tujini, da ni stanje še slabše. Žal so nekateri celo najbrž za vedno odšli v tujino.

Število delovno aktivnega prebivalstva se je v razdobju 2007 do 2015 zmanjšalo za 1066 ali za 19,2 %, kar je veliko več kot je padec v RS, kjer je ta padec bil 3,9%.

Postavlja se torej samo po sebi vprašanje, kako bi lahko država pomagala nerazvitim delom Slovenije, zaradi katerih konec koncev dobivamo dodatni denar iz EU, v bodoče.

Podajam nekaj predlogov:

1. Posebni zakon za problemska območja. V RS so sicer sprejeti za določena področja posebni zakoni pomoči. Naše področje je tako na primer vključeno v Zakon o razvojni pomoči Pomurju. A ker nas zakon ni vključili v sistem upravljanja, ampak le teritorialno, so vodilni v Pomurski razvojni agenciji, ki bdi nad uresničevanjem omenjenega zakona, razumeli zakon, kot nagrado za svoja prizadevanja, da je do zakona sploh prišlo. Tako so na osnovi zakona sledili razpisi, ki so naše področje bolj izključevali, kot vključevali. Naše področje je tako pridobilo, od kar je zakon stopil v veljavo, le cca 1.0% vseh sredstev po tem zakonu, pa čeprav predstavljamo po velikosti občin in številu prebivalcev 10% od celotnega področja. Za naša podjetja je bilo v zakonu predvideno 3 milijone EUR pomoči, dobili pa smo do sedaj vsega 291.000 EUR. Torej povsem nesprejemljivo. Vlado opozarjamo na ta problem, a žal se z njim nihče noče ukvarjati.
2. Posebno pozornost bi bilo treba dati kmetijstvu iz razlogov, kot sem jih zgoraj navedel. V Ormožu se je država – vlada strinjala z zaprtjem edine tovarne sladkorja. Toda nobeno ministrstvo se do sedaj ni potrudilo narediti kakega navora za kakršno koli novo kmetijsko dejavnost namesto TSO. Tako je kmetijska proizvodnja v tem delu države po zaprtju TSO močno padla.
3. Naša regija bi za pospešen razvoj nujno potrebovala boljšo cestno povezavo. V skladu z NPIA in resolucijo o izgradnji avtocest in hitrih cest, bi morali do konca leta 2013 dobiti novo cestno povezavo med Hajdino in Ormožem. Dejansko se je gradnja 2 krat že začela in zaradi stečajev Vegrada in Primorja ustavila. Trenutna vlada pa je namesto prizadevanj za nadaljevanje gradnje sprejela Strategijo razvoja prometa, v katero je zapisala, da bomo v prihodnje proučevali in lokacijsko umeščali omenjeno cesto, pa čeprav je trasa določena in je velik del zemljišč že odkupljen. Za znatni del so bili narejeni projekti in potrošeno okrog 10 milijonov EUR. Gradbišče, ki se je leta 2008 že odprlo, pa žalostno sameva in vse kar je bilo narejeno katastrofalno propada.
4. Država bi morala občinam zakonsko omogočiti, da bi kot demografsko ogroženo področje lahko dali investitorju zastoj zemljišče, če gre za proizvodno dejavnost. Samo tako lahko pridemo na območjih, kot je naše, do delovnih mest za mlade. Seveda bi se ob tem morala v marsičem spremeniti tudi prostorska zakonodaja. Sedaj so postopki pridobitve gradbenih dovoljenj predolgi.
5. Na ravni ministrstev bi se moralo po moje ponovno oblikovati Ministrstvo za lokalno samoupravo, ki bi se ukvarjalo s problemi občin in obmejnih področij, ker očitno služba vlade za regionalno politiko in lokalni razvoj pri MG, te funkcije ne opravlja, kot bi moralo.. Zdi se, da v tej vladni službi še najbolj skrbijo za prerazporejanje finančnih sredstev od nerazvitih k razvitim. Naj samo omenim, tudi Vam g. predsednik, tako imenovani Petrolov razpis. Regije in občine smo bile v prejšnji finančni perspektivi iz prioritete »razvoj regij« (neposredne regionalne spodbude) namreč deležne kvot, katerih črpanje se je na osnovi Akcijske načrta za pospešitev črpanja evropskih kohezijskih sredstev cilja Konvergenca ter na osnovi napačne opredelitve težav pri črpanju sredstev iz razvojne prioritete »razvoj regij« (vedno bolj omejena kapaciteta

lokalnih skupnosti za sofinanciranje že potrjenih operacij in predvidenih projektnih predlogov za sofinanciranje, pomanjkanje ustreznih projektnih predlogov pripravljenih za takojšnjo izvedbo, delitev sredstev po ključu znotraj regionalnih kvot) spremenilo tako, da se je preostanek predvidenih sredstev porabe lahko dodelil tudi tistim lokalnim skupnostim, ki so svoje kvote že izkoristile. Poleg tega, da tovrstnih kvot, ki bi skrbele za enakomeren regionalni razvoj ni več, v bodoči finančni perspektivi ni za obmejna področja na voljo nič denarja, kot je na primer bil v prejšnji Ukrep 322. Ta ukrep je imel mnoge pozitivne učinke in bi jih imel še več, če ne bi bilo prirejanj razpisov.

6. In ne nazadnje zelo je pomembno pri vseh vprašanih sodelovanje občin. V sedanjih ureditvi občine nimajo nobenega vpliva. Dobijo odločbo kot akt prisile in to je vse. Postavlja se torej vprašanje, kako dolgoročno doseči partnerski odnos na področju lokalne samouprave. Sam mislim, da trenutne mnoge težave in nasprotovanja občin pri nastanitvah migrantov izvirajo iz tega problema. Vlada si s svojimi enostranskimi ukrepi v občinah ni naredila zaveznika, ampak nasprotnika, če ne na nekaterih področjih celo sovražnika. Žal je tako, kar seveda ni dobro.

Razvojni problemi našega področja so torej veliki. Kako se bodo in če se sploh kaj v bodoče bodo reševali v okviru nove finančne perspektive, ki traja že 2 leti, pa nam ni jasno. Nova finančna perspektiva bi morala vsem v Sloveniji dati neko priložnost. Očitno v vladi prevladuje mnenje, ki sem ga slišal nedavno na sestanku s sekretarji ministrstev na Mariborskem letališču, da je bilo v prejšnji perspektivi vloženo preveč denarja v asfalte in betone in da ni dala dolgoročnih delovnih mest (za nas na primer pomeni izjava o preveč asfalta ob 500 km cest, da jih je še vedno 35 do 40% v gramozirani izvedbi). Postavlja se torej vprašanje, ali bomo občine v novi finančni perspektivi ostale brez podpore v razvoju.

Od Vas g. predsednik tako pričakujemo, da se boste javno zavzeli za enakomerni, policentrični razvoj naše domovine, ki bo v kratkem praznovala 25. rojstni dan. Država, ki je enakomerno razvita, je močna država. Če to ni, bo predstavljala le obrobje EU.

S spoštovanjem!

ŽUPAN OBČINE ORMOŽ
Alojz SOK, dr.vet.med.

Poslano:

✓ Naslovu

Vložiti:

- zbirko dokumentarnega gradiva.

Ptujska cesta 6, 2270 Ormož

Telefon (02) 741 53 00, telefaks: (02) 741 53 31, www.ormoz.si, e-pošta obcina.ormoz@ormoz.si

Identifikacijska št. za DDV: SI 29924464, MŠ. 5883687, TRR: 01287 - 0100018046